

Beretning vedr. folketingsvalget den 8. december 1981

der påbegyndes stemmeoverføring fra den kandidat, der har opnået det laveste stemmetal, mens det af oplysningerne vedrørende valget i 1945 fremgår, at »68 »Andre partistemmer« – uanset at partiliste var anmeldt – ikke er medtaget ved stemmeoverføringen.«, idet man efter ministeriets formening den gang ikke var opmærksom på problemet.

Det kan i øvrigt tilføjes, at »hverken var valgene i 1973, 1975 og 1977 har kandidatudvælgelsen været afhængig af, om der skete overførsel af »Andre partistemmer«.«

15. På den anførte baggrund har ministeren konkluderet, »at spørgsmålet om kandidatudvælgelsen i den heromhandlede situation ikke er entydigt reguleret i den nugældende folketingsvalglov. Dette skyldes formentlig, at man ved udformningen af de pågældende bestemmelser ikke har været opmærksom på dette særlige spørgsmål. Jeg er imidlertid fortsat af den opfattelse, at der ved udvælgelsen af kandidater, i tilfælde hvor partiliste er anmeldt, bør ske overførsel af eventuelle »Andre partistemmer« som ovenfor beskrevet. Denne opfattelse støttes såvel på valglovens historiske forudsætninger som på reale betragtninger. Endvidere skal jeg bemærke, at jeg har følt mig bundet af den praksis, ministeriet har fulgt siden 1973, og som ikke har været tilsidesat af folketetinget.«

16. Til det anførte har ministeren i sin skrivelse af 21. april 1982 (*bilag 22*) yderligere gjort følgende *tilføjelse*:

»På den givne foranledning skal jeg tilføje følgende:

Princippet for kandidatudvælgelsen ved partilisteopstilling er det, at der først udfindes et fordelingstal; den kandidat/de kandidater, der først opnår fordelingstallet – enten umiddelbart eller i kraft af de særlige regler om stemmeoverføring – er valgt. Fordelingstallet er defineret således, at det er udtryk for det laveste stemmetal, som altid vil give ret til et mandat. En fortolkning af loven, hvorefter »andre partistemmer« skulle indgå i beregningen af fordelingstallet, men ikke skulle tildeles en af kandidaterne, ville indebære, at fordelingstallet ikke længere udtrykte det laveste stemmetal, der altid giver ret til et mandat. En sådan fortolkning ville således stride mod princippet for kandidatudvælgelsen. Det følger heraf, at den tvivl, som den

nuværende affattelse af folketingsvalglovens §§ 46 og 47 kan give anledning til, alene vedrører et valg mellem følgende alternativer:

Enten må »andre partistemmer« holdes helt uden for beregningen ved kandidatudvælgelsen og således hverken tillægges nogen kandidat eller indgå ved opgørelsen af partiets fordelingstal i kredsen,

eller også må »andre partistemmer« forlods tillægges partilistens nr. 1, forinden der foretages stemmeoverføring fra den kandidat, der (herefter) har opnået færrest stemmer.

Indenrigsministeriet har fulgt det sidstnævnte alternativ, idet dette er i overensstemmelse med det i 1920-valgloven beskrevne princip, hvori der ifølge motiverne til den nugældende affattelse af §§ 46 og 47 ikke skulle være tilsigtet nogen ændring, jfr. i øvrigt min skrivelse af 11. februar 1982.

Når det således må lægges til grund, at »andre partistemmer« skal medregnes ved kandidatudvælgelsen og altså også tillægges en kandidat, må disse altid tillægges partilistens nr. 1, uanset om denne kandidat måtte have opnået færrest stemmer.

For det *første* er denne fremgangsmåde i overensstemmelse med valglovens forhistorie, idet »andre partistemmer« i henhold til 1920-valgloven altid tilfaldt partilistens nr. 1. For det *andet* harmonerer en sådan fremgangsmåde bedst med princippet bag partilisteopstilling. Det er således navnlig udelukket at tillægge alle »andre partistemmer« til en anden kandidat end den som nr. 1 på partilisten anførte. Dette gælder, uanset om partilistens nr. 1 måtte være kandidaten med det laveste stemmetal. Dersom »andre partistemmer« blev tillagt andre kandidater end partilistens første kandidat, ville dette indebære, at en kandidat kunne sprænge partilistens rækkefølge på grundlag af andre stemmer end den pågældende kandidats personlige stemmer (herunder de stemmer, der er afgivet på partiet i den kreds, hvor den pågældende er opstillet). En sådan konsekvens ville være i klar uoverensstemmelse med de hensyn, der ligger bag anvendelsen af partilisteopstilling.«

17. På grundlag af det meget omfattende materiale, der er fremskaffet, har udvalget til valgs prøvelse i møder den 29. april og 6. maj 1982 på ny drøftet det foreliggende spørgsmål, herunder et ønske fra socialistisk